

Голові спеціалізованої вченої
ради Д 38.053.03
Чорноморського Національного
університету імені Петра
Могили
д.держ.упр., професору
Ємельянову В.М.

ВІДГУК
офіційного опонента Парубчака Івана Орестовича
на дисертаційну роботу Криштановича Мирослава Франковича
“Модернізація механізмів державного управління в системі органів внутрішніх
справ сучасної України”, подану на здобуття наукового ступеня
доктора наук з державного управління за спеціальністю
25.00.02 – механізми державного управління

Вивчення дисертації, автореферату та опублікованих праць дає підстави для розгорнутої характеристики результатів дослідження Криштановича М.Ф. та визначення відповідності критеріям і нормативним вимогам до дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління.

Актуальність теми дослідження. Протягом останніх років тривають суттєві структурні зміни у всій системі правоохоронних органів в цілому і, зокрема, в системі органів внутрішніх справ. Це зумовлюється перетвореннями, що відбуваються в самій країні, які спричинили як позитивні, так і негативні явища, постійною потребою виявляти й оцінювати існуючі та потенційні загрози безпеці України з метою визначення реальних шляхів і засобів їх вирішення; важливістю дослідження змісту й особливостей забезпечення внутрішньої безпеки України, розкриття місця і ролі органів внутрішніх справ у протидії внутрішнім загрозам; важливістю визначення й обґрунтування пропозицій подальшого реформування й удосконалення діяльності ОВС в сучасних умовах. Органи внутрішніх справ, які є складовою державної правоохоронної системи, в теперішній час за своєю організацією та діяльністю не в повній мірі відповідають потребам соціально-політичної, економічної та криміногенної ситуації в державі. Ця проблема є достатньо складною, і фактично, навіть з огляду на численні спроби її вирішення, продовжує такою й досі залишатись. Тому важливим на сьогодні постає питання удосконалення державного управління реформуванням ОВС.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та практичних рекомендацій, сформульованих у дисертації. Вивчення дисертації, автореферату та публікацій Криштановича М.Ф. дає підстави для висновку про те, що наукові положення, висновки та рекомендації є обґрунтованими та достовірними, достатньою мірою аргументовані, логічні, містять наукову новизну. Обґрунтованість та достовірність отриманих автором наукових результатів можуть бути використані у практичній діяльності державними органами управління, органами місцевої влади та самоврядування, підприємствами, громадськими організаціями.

Також матеріали дисертації можуть виконувати методологічну й стимулюючу роль для подальшого розгортання досліджень щодо державного управління діяльністю органів внутрішніх справ України щодо гарантування внутрішньої безпеки; використовуватися в процесі реформування органів внутрішніх справ, управління персоналом органів внутрішніх справ, кадрового забезпечення органів внутрішніх справ, удосконалення нормативно-правової бази діяльності органів внутрішніх справ, сприяти підвищенню ефективності функціонування підрозділів органів внутрішніх справ. Завдання відповідають поставленій меті й були успішно розв'язані в процесі наукового дослідження. Систематизація та узагальнення значного практичного й теоретичного матеріалу наукової галузі державного управління, глибоке розуміння сучасної ситуації в реформуванні органів внутрішніх справ автором запропоновані положення і висновки щодо науково-теоретичного визначення сутності та структури механізмів державного управління в системі ОВС.

Загалом можна засвідчити, що дисертаційна робота Криштановича М.Ф. має логічну й збалансовану структуру, містить значну кількість рисунків і таблиць, що сприяє візуалізації результатів дослідження та дозволяє автору досить повно викласти свою концепцію, аргументувати отримані висновки та сформулювати конкретні пропозиції щодо модернізації механізмів державного управління в реформуванні органів внутрішніх справ.

Оцінка наукової новизни результатів дисертаційного дослідження. У дисертаційній роботі модернізації механізмів державного управління в процесі реформування органів внутрішніх справ сучасної України, проведене дослідження яке дало змогу сформулювати ряд висновків, пропозицій і рекомендацій, спрямованих на досягнення поставленої мети. Дослідження Криштановича М.Ф. збагачує науку державного управління низкою теоретичних і науково-практичних положень. Головними результатами дисертаційного дослідження, що містять наукову новизну та отримані здобувачем особисто, можна вважати такі:

– розроблено та науково обґрунтовано державно-управлінську сервісно-орієнтовану модель модернізації механізмів державного управління в системі органів внутрішніх справ, яка спрямовує вплив організаційного, нормативно-правового, інституційного механізмів державного управління та механізму міжнародного співробітництва на перетворення базової спеціалізованої інституції виконавчої влади з силового, мілітаризованого, авторитарного відомства на правоохоронний орган європейського зразка, а також враховує сукупність чинників, які відображають прикладний характер впливу на якість формування структури національної поліції відповідно до європейських стандартів правоохоронної діяльності; (п.2.3)

– розроблено інноваційний організаційний механізм державного управління діяльністю органів внутрішніх справ, що базується на гуманістично-правових принципах функціонування цільової, функціональної та адаптуючої підсистеми управління кадрами, а також передбачає імплементування закордонного досвіду реформування правоохоронної системи; впровадження правових регуляторів професійної поведінки співробітників органів внутрішніх справ; розробку стандартів та прийняття єдиного комплексного документа - Кодексу етичної поведінки поліцейських; вжиття комплексу заходів з підвищення якості правового виховання та правової культури, декларування ціннісних орієнтирів; (п.5.2.)

– системно оформлено комплексний підхід до визначення концепту підвищення ефективності механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення органів внутрішніх справ, який передбачає: розроблення комплексу організаційних, правових, технічних і технологічних заходів, методів і засобів, які забезпечують інформаційні зв'язки між елементами керованої системи; утворення інформаційних багатоцільових підсистем функціонування органів внутрішніх справ; запровадження єдиної політики інформаційного забезпечення; централізацію даних та інтеграцію інформації на всі рівні; (п.5.3.)

удосконалено:

– підхід до реалізації механізмів та форм впливів державного управління в системі органів внутрішніх справ у процесі реформування їх діяльності на основі виокремлення профільних комплексів державно-управлінських дій, які дають можливість забезпечити скоординовану, дієву та цілеспрямовану діяльність усіх підрозділів даних органів; належний організаційний та управлінський вплив на стан гарантування внутрішньої безпеки держави; проводити інституційну декомпозицію правоохоронної системи держави, забезпечуючи її адресність і цільовий характер функціонального впливу; (п.2.3)

– концептуальні положення стратегічної міжнародної взаємодії органів внутрішніх справ, що дають можливість, об'єднавши зусилля сторін,

сформувати постійно діючі канали співробітництва за такими напрямами, як боротьба зі злочинністю, зокрема з її транснаціональними проявами (незаконний обіг наркотиків, зброї, викраденого автотранспорту, торгівля людьми тощо); миротворча діяльність; обмін досвідом; підготовка кадрів; проведення наукових досліджень; запозичення міжнародного досвіду; залучення міжнародних організацій до реалізації програм реформування органів внутрішніх справ України, та передбачають модернізацію механізмів інформаційного забезпечення, участь органів внутрішніх справ у міжнародних системах безпеки, опрацювання та реалізацію в практичній діяльності науково обґрунтованих, передових методик і прийомів в управлінні поліцейськими органами, розроблення та поширення нових організаційних, тактичних і технічних прийомів у роботі поліції; формування мотивації працівників поліції на успіх та підтримання професійних стандартів у роботі, колективній та особистій поведінці; (п.2.4)

– основні вимоги до механізмів нормативно-правового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ, що враховують необхідність виконання багатокомплексних завдань з охорони порядку громадян; забезпечують цілеспрямованість, системність і розподіл відповідальності та функцій; встановлюють правові норми щодо охорони інтересів країни, громади, забезпечують захист недоторканності, чесності, гідності, прав і свобод громадян; сприяють виявленню, припиненню та попередженню правопорушень; визначають форми, методики, порядок і способи превентивних заходів та профілактичної діяльності; (п. 3.2)

– напрями функціональної модернізації механізмів матеріально-технічного забезпечення системи органів внутрішніх справ, що спрямовані на вдосконалення роботи Департаменту матеріального забезпечення МВС та раціоналізацію використання фінансових ресурсів шляхом упровадження на спеціалізованій базі виготовлення ряду товарів та надання послуг, необхідних для належного рівня ресурсного підкріplення професійної діяльності; (п.4.3)

– компетентнісний підхід до оптимізації механізмів кадрового забезпечення органів внутрішніх справ та практикої реалізації положень сучасної освітньої парадигми, який передбачає впровадження у процес професійної підготовки методів активізації внутрішньо мотивованих характеристик особистості з метою формування ситуативної, інтелектуальної, функціональної та соціальної компетентності, підвищення потенціалу та професіоналізму персоналу; (п.4.1)

набули подальшого розвитку:

– понятійно-категоріальний апарат дослідження змісту механізмів державного управління діяльністю органів внутрішніх справ, а також

співвідношення та взаємозв'язок між такими категоріями, як “управління”, “державне управління діяльністю органів внутрішніх справ” та “система забезпечення внутрішньої безпеки”, що сприятиме розкриттю ролі органів внутрішніх справ у вирішенні питань внутрішньої безпеки держави. В роботі «державне управління діяльністю органів внутрішніх справ» запропоновано розглядати як характерологічний вид діяльності відповідних органів виконавчої влади зі здійснення покладених на них функцій держави, спрямованих на забезпечення законності та правопорядку, захист від протиправних посягань на життя, здоров'я, права та свободи громадян, власність, природне середовище, інтереси суспільства та держави, а також фахового призначення персоналу щодо комплектування національної поліції, гарантування їх якісного функціонування та розвитку з метою результативного вирішення завдань з боротьби з організованою злочинністю, охорони громадського порядку та гарантування внутрішньої безпеки держави; (п.4.2)

– систематизація напрямів модернізації правоохоронної діяльності органів внутрішніх справ України, які узгоджені з положеннями сучасної концепції демократичної правової держави, орієнтовані на підвищення дієвості механізмів державного управління діяльністю органів внутрішніх справ та ефективності функціонування поліції як найбільш місткого за обсягом здійснюваних правоохоронних функцій інституту забезпечення гарантій, прав і свобод, а саме: створення на базі органів внутрішніх справ багатопрофільної поліції, національної гвардії і муніципальної поліції; впровадження системних змін у роботу органів внутрішніх справ відповідно до першорядних домінантів реформування правоохоронних органів на засадах деполітизації, верховенства закону, децентралізації, демілітаризації, підзвітності, прозорості та співпраці з населенням та місцевими громадами; (п. 1.3)

– методологічний підхід до модернізації функціональної компоненти органів внутрішніх справ у системі гарантування національної безпеки країни, що передбачає комплексне моделювання правоохоронної організації держави; наукове обґрунтування елементів стратегічного планування етапів реформування, структурної та параметричної адаптації; удосконалення нормативно-правової бази у сфері національної безпеки й організаційно-правових зasad діяльності органів внутрішніх справ; забезпечення комплексності взаємодії механізмів державного управління в системі органів внутрішніх справ та координацію всіх суб'єктів суспільних взаємовідносин для усунення потенційних та існуючих внутрішніх і зовнішніх загроз. (п.2.1)

Дисертантом розроблені практичні рекомендації щодо підвищення ефективності та розвиток механізмів державного управління в системі органів внутрішніх справ України.

Значення одержаних результатів для науки та практики та рекомендації щодо їх можливого використання.

Наукове значення дисертації полягає в теоретико-методологічному обґрунтуванні шляхів удосконалення механізмів державного управління в системі органів внутрішніх справ України. Отримані в процесі дисертаційних досліджень обґрунтування та практичні рекомендації сприятимуть подальшому розвитку методів та принципів щодо реформування органів внутрішніх справ.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що наукові результати, висновки та рекомендації дисертаційного дослідження можуть бути використані для подальших наукових розробок зазначеної проблеми, а також для уточнення цілей державного управління в системі органів внутрішніх справ України. Вони сприятимуть удосконаленню чинного законодавства, зокрема таких правових норм, державного управління діяльністю органів внутрішніх справ України щодо гарантування внутрішньої безпеки країни. Можуть бути використані у навчальному процесі викладання відповідних навчальних дисциплін, слугувати матеріалом для підвищення рівня підготовки правоохоронців нової генерації.

Підтвердженням прикладного застосування розробок Криштановича М.Ф. та отримані автором результати дослідження були впроваджені у роботу Департаменту поліції охорони Національної поліції України; ГУМВСУ у Львівській області; УМВСУ на Львівській залізниці; використані в роботі стосовно керівного складу обласного управління ОВС та з підбору керівних кадрів міських та районних відділів міліції Рівненської ОДА, Острозької РДА а також громадськими організаціями, серед яких «Львівська громада», «Асоціація депутатів Львова», Західноукраїнський комітет сприяння боротьбі з організованою злочинністю та корупцією, Всеукраїнська громадська організація «Громада і закон». Теоретичні положення та матеріали дослідження використано в навчальному процесі Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, Львівського державного університету внутрішніх справ, Одеського державного університету внутрішніх справ, Львівського регіонального інституту державного управління НАДУ.

Повнота викладення результатів дослідження в опублікованих працях. Основні положення дисертаційної роботи опубліковано в 41 наукових працях, загальним обсягом 41,9 обл.-вид. арк., у тому числі: індивідуальній монографії, колективній монографії, двох навчальних посібниках (у складі колективу авторів), 18 – статтях в наукових фахових виданнях України; 5 – статтях в наукових періодичних виданнях інших держав та виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз; 14 – матеріали конференцій.

Зазначене вище дає змогу зробити висновок про повноту відображення

основних положень дисертаційної роботи, що винесені на захист.

Оцінка ідентичності автореферату та основних положень дисертації. Аналіз змісту автореферату та дисертації доводить ідентичність структури, логіки викладення матеріалу, відповідність основних положень та висновків за розділами підсумковим висновкам. Зміст дисертаційної роботи відповідає вимогам МОН України до дисертаційних робіт такого рівня. Зміст автореферату повністю відображає основні положення та узагальнення, що містить дисертаційне дослідження.

Зауваження та побажання щодо змісту дисертаційної роботи. Позитивно оцінюючи докторську дисертацію Мирослава Франковича Криштановича варто, на нашу думку, наголосити на деяких дискусійних питаннях та окремих зауваженнях.

1. В дисертації автор описує (стр. 58-59) про діяльність Національної гвардії стосовно забезпечення внутрішньої безпеки держави, але для кращого сприйняття було б добре скласти таблицю та вказати підпорядкування її МВС чи Національній поліції, це б підсилило актуальність роботи.

2. В дисертаційній роботі на (стр. 66-69) автором описана структура ОВС та підрозділи які входили в систему МВС, а чи входять дані підрозділи в Національну поліцію України.

3. В другому розділі підрозділу 2.1. «Функціональна компонента ОВС в системі гарантуванням національної безпеки країни» автор описує транспортну міліцію як спеціалізований орган внутрішніх справ, яка гарантувала безпеку вантажних і пасажирських перевезень, та охорону громадського порядку на їх об'єктах, чи на сьогодні вона актуальніна і входить в структуру МВС.

4. У четвертому розділі підрозділу 4.1 «Основні напрямки процесу оптимізації кадрового забезпечення ОВС» варто було б навести порівняльну таблицю періодики оптимізації кадрового забезпечення, що дало би можливість простежити ефективність проведення реформ в системі ОВС.

5. Дисертація значно виграла б від використання більш "свіжих" статистичних даних. Зокрема, на (стр.251-252) про зростаючу актуальність покращення правового виховання персоналу ОВС свідчить те, що лише протягом 2012 року судами було винесено обвинувальні вироки щодо 498 колишніх співробітників міліції, ніж у 2011 році (456).

Разом з тим, висловлені зауваження та рекомендації носять переважно дискусійний характер і не знижують загалом високого теоретико-методологічного рівня представленої дисертаційної роботи.

Загальний висновок та оцінка дисертації. Отримані результати дослідження і подані рекомендації в сукупності забезпечують вирішення актуального наукового завдання, яке полягає в обґрунтуванні теоретичних та

практичних положень та розробці пропозицій і рекомендацій щодо модернізації механізмів державного управління в системі органів внутрішніх справ України.

Дисертаційна робота Криштановича М.Ф. є самостійним завершеним науковим дослідженням, виконаним на актуальну тему, яка характеризується новизною, має теоретичне та практичне значення. Отримані науково обґрунтовані результати в сукупності забезпечують вирішення важливого наукового завдання – теоретико-методологічного обґрунтування шляхів удосконалення механізмів державного управління щодо модернізації механізмів державного управління в системі органів внутрішніх справ України.

Основні положення, висновки та результати дослідження ідентично відображені у авторефераті дисертації. У ньому наведені головні результати і висновки дослідження, наукова новизна та практична цінність цих результатів.

За актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованості наукової та практичної цінності здобутих результатів докторська дисертація “Модернізація механізмів державного управління в системі органів внутрішніх справ сучасної України”, відповідає вимогам пункту 9, 10, 11, 13 “Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника”, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567, а її автор, Криштанович Мирослав Франкович – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент:

Професор кафедри публічного управління
та адміністрування Львівського національного
університету ветеринарної медицини та
біотехнологій імені С.З. Гжицького,
доктор наук з державного управління, доцент

Парубчак І.О.

